

Kommunrevisorerna granskar

UMEÅ KOMMUN

UMEÅREGIONENS BRAND- OCH RÄDDNINGSNÄMND

Grundläggande granskning 2018

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsordning. Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- ▶ Verksamheten sköts ändamålsenligt
- ▶ Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- ▶ Räkenskaperna är rättvisande
- ▶ Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av såväl en grundläggande granskning som av ett antal fördjupade granskningar. Den grundläggande granskningen är den löpande granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder, och består av tre delar:

- ▶ granskning av delårsrapport och årsredovisning
- ▶ granskning av måluppfyllelse
- ▶ granskning av intern styrning och kontroll

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en fortlöpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2018.

2. Syfte

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att utgöra en grund till revisorernas bedömning om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning, och kontroll av verksamheten.

2.1 Avgränsningar

Den grundläggande granskningen avser år 2018. Den del av den grundläggande granskningen som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda granskningsrapporter. I de bedömningar som görs i denna rapport har endast de resultat och de prognoser som redovisas i samband med nämndens delårsrapport (T2) beaktats. För en samlad bedömning av årets resultat, se revisionsberättelse och revisionsredogörelse för 2018.

2.2 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Budget och uppdragsplaner 2018
- ▶ Nämndernas reglementen

2.3 Ansvarig nämnd

Iakttagelserna i denna rapport avser Umeåregionens brand- och räddningsnämnd (nedan kallad brand- och räddningsnämnden).

Robertsfors, Umeå och Vindelns kommuner har kommit överens om att från 2018-01-01 inrätta en gemensam brand- och räddningsnämnd genom beslut av kommunfullmäktige (KF) i respektive kommun (KF i Robertsfors 2017-10-09, KF i Umeå 2017-10-30 och KF i Vindelns 2017-11-27).

Umeå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Umeå kommuns organisation.¹

Brand- och räddningsnämnden ansvarar för olycksförebyggande åtgärder och räddningsverksamhet i medlemskommunerna i enlighet med vad som åvilar var och en av dem inom ramen för lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Huvudansvaret för samordning av kommunernas arbete med skydd mot olyckor ligger dock kvar i respektive kommun (1 kap 6§ LSO). Nämnden ska även svara för kommunernas uppgifter enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor samt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa allvarliga kemikalieolyckor.

2.4 Genomförande

Dokumentstudier har genomförts med syfte att inhämta information om den bedrivna verksamheten och därmed, som del, utgöra grund för revisorernas bedömning av om respektive nämnds styrning och uppföljning mot fullmäktiges mål.

Vi har studerat nämndens beslut såsom de framgår av protokoll, rapportering och policydokument. Dessa dokument har utgjort en grund för revisorernas bedömning av nämndens styrning och uppföljning mot fullmäktiges mål.

Rapporten har faktakontrollerats av företrädare för kansliet.

2.5 Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring av de begrepp som revisorerna använder vid sin bedömning:

- ▶ Bristfällig – Omedelbara förstärkningar krävs
- ▶ Tillräcklig – Behov av förstärkningar föreligger
- ▶ Ändamålsenlig – God följsamhet inom området
- ▶ Tillfredsställande – Mycket god följsamhet inom området

¹ Nämnden består av fyra ledamöter och fyra ersättare. Värdkommunen väljer två ledamöter och två ersättare, övriga samverkande kommuner väljer en ledamot och en ersättare vardera. Värdkommunen väljer ordförande och vice ordförande. Arvoden till ledamöter och ersättare ersätts av respektive kommun, enligt respektive kommuns arvodesreglemente.

3. Granskningens resultat

3.1 Grundläggande dokumentation

Har nämnden (BRN) upprättat följande grundläggande dokumentation:

Dokumentation	Krav enligt	Beslutad av nämnden	Vår kommentar
Risk- och sårbarhetsanalyser inom ramen för den interna kontrollen	Reglemente för Umeå kommun styrelse och nämnder, Riktlinjer för intern styrning och kontroll	Nej	BRN har inte fastställt en risk- och sårbarhetsanalys
Internkontrollplan	Riktlinjer för intern styrning och kontroll	Nej	Finns en, men den är fastställd av tekniska nämnden 2017-11-23
Delegationsordning	Kommunallagen (2017:725) 7 kap. 5-8 §§	Ja	Fastställd 2018-03-06 av BRN

3.2 Intern kontroll

I vilken utsträckning har nämnden en följsamhet till följande lagkrav, samt åtaganden enligt reglementen och styrande dokument.

Ikaktagelser

I granskningen har vi noterat att internkontrollplan har antagits av tekniska nämnden, då verksamheten för 2017 ingick under tekniska nämndens ansvarsområde. Internkontrollplanen innehåller flera risker för hela tekniska nämndens verksamhet.

Av den tertialvisa uppföljningen som brand- och räddningsnämnden genomfört tertialvis framgår de två risker som identifierats för brand- och räddningstjänstverksamheten.

Uppföljning av internkontrollplanerna ingår inte i nämndens T1 uppföljning för 2018. I samband med behandling av uppföljning för tertial 2 har även internkontrollplanen följts upp.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en bristfällig struktur för intern kontroll. Vi noterar att nämnden inte har fastställt den internkontrollplan, som tillämpas för verksamheten. Av internkontrollplanen framgår bland annat identifierade riskområden, kontrollåtgärder, ansvarig för respektive kontrollåtgärd.

I granskningen har vi även noterat att det inte finns någon fastställd Risk- och sårbarhetsanalys, vilket är ett krav enligt Umeå kommuns reglemente för styrelse och nämnder samt riktlinjer för intern styrning och kontroll.

Uppföljning av identifierade risker görs tertialvis och rapporteras till brand- och räddningsnämnden.

3.3 Målstyrning

I vilken utsträckning har nämnden följsamhet till lagkrav, samt åtaganden kopplade till fullmäktiges mål.

Lakttagelser

Uppdragsplanen för nämndens verksamhet från 2018 beslutades inledningsvis av tekniska nämnden, då brand- och räddningsnämndens verksamhet ingick i tekniska nämndens verksamhet fram till 31 december 2017. Efter ett beslut i brand- och räddningsnämnden 2018-03-06 omarbetades dokumenten och 2018-05-18 antog brand och räddningsnämnden Uppdragsplan och styrkort för 2018. Denna granskning utgår från den Uppdragsplan och styrkort som beslutades i maj av brand- och räddningsnämnden.

Uppdragsplanen beskriver inledningsvis brand- och räddningsnämndens uppdrag samt mål översiktligt. Därefter framgår av planen att varje verksamhetsområde har ett särskilt avsnitt med uppdrag och prioriterade aktiviteter.

Nämndsmål har satts upp för fullmäktiges personalpolitiska mål om attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser. Nämnden har i sin uppdragsplan inte förhållit sig till övriga av fullmäktiges mål.

Utöver detta finns även ett nämndsmål om säker och välfungerande infrastruktur, där tillgängligheten ska säkras året om samt ett nämndsmål att ny teknik ska användas för att öka produktiviteten. Dessa mål saknar i uppdragsplanen en tydlig koppling till fullmäktiges mål.

Av nämndens verksamhetsuppföljning (T1 och T2) framgår att målet om säker och välfungerande infrastruktur följs upp med en stor mängd resultatmått. Samtliga resultatmått har målvärden för 2018.

Nämnden följer upp det nedbrutna nämndsmålet för fullmäktiges personalpolitiska mål i T1 och T2-uppföljningen. De två nämndsmål som brand- och räddningsnämnden anger i sin uppdragsplan (säker och välfungerande infrastruktur och ny teknik ska användas för att öka produktiviteten) följs upp i verksamhetsuppföljningen (T1 och T2).

I nämndens styrkort görs en koppling mellan fullmäktiges övergripande mål, nämndens aktiviteter samt mät- och målvärden för innevarande år.

Bedömning

Vår bedömning är att nämndens målstyrning är tillräcklig. Detta mot bakgrund att nämnden i viss utsträckning har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi noterar att nämnden inte förhåller sig till samtliga av fullmäktiges mål, då enbart fullmäktiges personalpolitiska mål brutits ned i uppdragsplanen. Enligt reglementet för Umeå kommuns styrelse och nämnder (2014-11-24, § 150) har samtliga nämnder i uppdrag att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt.

3.4 Ekonomi

Lakttagelser

Av nämndens T1-uppföljning framgår att nämndens resultat under första tertialet uppgick till 542 tkr. I uppföljningen finns en kort redogörelse där resultatet för nämnden respektive verksamheten översiktligt framgår.

Av nämndens T2-uppföljning framgår att nämndens resultat som helhet under årets åtta första månader uppgick till -2 396 tkr. Underskottet uppges bero på främst högre personalkostnader (-2 906tkr) och även högre intäkter (-300tkr) samt lägre driftskostnader (+239).

Enligt T2-uppföljningen prognosticerar nämnden som helhet ett underskott på -2 700 tkr.

Bedömning

Utifrån vad som framkommit av denna översiktliga granskning bedömer vi att nämndens interna ekonomistyrning är tillräcklig. Med anledning av att den grundläggande granskningen är översiktlig görs bedömningen med begränsad säkerhet.

Som en del i att nå det lagstadgade målet om god ekonomisk hushållning bedömer vi dock att det är av vikt att nämnden vidtar åtgärder för att komma tillrätta med de underskott som påvisas efter första och andra tertialet.